

A 90/2/13

ARRET DU 16 AVRIL 1992
dans l'affaire A 90/2

En cause :

C.P.A.S. D'IXELLES

contre

A. PORRE et GROUPE JOSI

Langue de la procédure : le français

ARREST VAN 16 APRIL 1992
in de zaak A 90/2

Inzake :

O.C.M.W. ELSENE

tegen

A. PORRE en GROEP JOSI

Procestaal : Frans

HET BENELUX-GERECHTSHOF

In de zaak A 90/2

1. Gezien het op 21 februari 1990 door het Hof van Cassatie van België gewezen arrest in de zaak van het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn Elsene tegen 1. Porré Alain, beklaagde, woonachtig te Elsene en 2. de naamloze vennootschap Groep Josi, gevestigd te Brussel, bij welk arrest, overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof, aan dit Hof een vraag van uitleg van de artikelen 1, 6 en 9 van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, hierna genoemd de Gemeenschappelijke Bepalingen, wordt gesteld ;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN :

2. Overwegende dat de feiten blijkens het arrest kunnen worden samengevat als volgt :

Op 1 januari 1988 deed zich te Elsene een verkeersongeval voor tussen twee motorrijtuigen waaronder het door Alain Porré bestuurde voertuig. Ten gevolge van dat ongeval werd Alain Porré wegens het onopzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen aan onder meer de inzittende van zijn motorrijtuig, een zekere mevrouw Manantah, vervolgd. De verzekeraar van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van Porré, de vennootschap Groep Josi, is vrijwillig in het geding tussengekomen. Het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn Elsene heeft zich burgerlijke partij tegen Alain Porré en diens verzekeraar gesteld, teneinde de terugbetaling te verkrijgen van de kosten van de door hem ter zake van het ongeval aan mevrouw Manantah verstrekte maatschappelijke dienstverlening.

De Correctionele Rechtbank te Brussel heeft de civielrechtelijke vordering van het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn Elsene tegen de verzekeraar in hoger beroep afgewezen op grond : dat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, hoewel het krachtens artikel 98, § 2, van de wet van 8 juli 1976 over een eigen recht beschikt ten aanzien van degene die voor de verwondingen aansprakelijk is, in dat opzicht geen gebruik kan maken van de rechtstreekse vordering die is ingevoerd bij artikel 6 van de wet van 1 juli 1956 ; dat die rechtstreekse vordering enkel toekomt aan de benadeelde in de zin van artikel 1 van de wet van 1 juli 1956 ; dat de openbare centra voor maatschappelijk welzijn geen benadeelden zijn in de zin van die wet, aangezien zij, verre van schade te lijden, niet meer doen dan hun verplichtingen nakomen in het kader van hun opdracht.

Het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn Elsene stelde tegen die beslissing cassatieberoep in en voerde een middel aan, waarin de volgende bewoordingen van artikel 98, § 2, van de Belgische wet van 8 juli 1976 waren weergegeven : "De kosten van de maatschappelijke dienstverlening worden eveneens krachtens een eigen recht door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn verhaald op degenen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of ziekte die het verstrekken van de hulpverlening noodzakelijk heeft gemaakt. Wanneer de verwonding of ziekte het gevolg is van een misdrijf, kan de vordering terzelfder tijd en en voor dezelfde rechters als de publieke vordering worden ingesteld". Het middel leidde daaruit af dat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn een "benadeelde" in de zin van artikel 1 van de Belgische wet van 1 juli 1956 is ;

TEN AANZIEN VAN HET VERLOOP VAN HET GEDING :

3. Overwegende dat het Hof van Cassatie, nadat het in zijn arrest had geconstateerd dat de in de artikelen 1, 6 en 9 van de Belgische wet van 1 juli 1956 neergelegde regels voor België, Luxemburg en Nederland gemeenschappelijke rechtsregels zijn en dat het middel mitsdien een vraag van uitleg doet rijzen van de artikelen 1, 6 en 9 van de Gemeenschappelijke Bepalingen

behorende bij de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, het Benelux-Gerechtshof verzoekt over onderstaande vraag van uitleg uitspraak te willen doen :

"Is het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, wanneer het krachtens het eigen recht, dat het bezit op grond van artikel 98, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, voor de strafgerechten de kosten van maatschappelijke dienstverlening verhaalt op degenen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of ziekte die het verstrekken van de hulpverlening noodzakelijk heeft gemaakt, krachtens de voornoemde artikelen 1 en 6 een benadeelde in de zin van de bovengenoemde artikelen 1, 6 en 9?" ;

4. Overwegende dat het Hof, overeenkomstig artikel 6, lid 5, van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof, aan de Ministers van Justitie van België, Luxemburg en Nederland een door de griffier gewaarmerkt afschrift van het arrest van het Hof van Cassatie heeft gezonden ;

5. Overwegende dat de partijen in de gelegenheid zijn gesteld schriftelijke opmerkingen te maken over de aan het Hof voorgelegde vraag ; dat van die gelegenheid door partijen gebruik is gemaakt door indiening van een memorie door Mr. John Kirkpatrick, advocaat bij het Hof van Cassatie, namens het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn Elsene resp. Mr. Pierre Van Ommeslaghe, advocaat bij het Hof van Cassatie, namens de naamloze vennootschap Groep Josi ; dat Mr. Olivier Georis, advocaat te Brussel, een memorie namens Alain Porré heeft ingediend ;

6. Overwegende dat Plaatsvervangend Advocaat-Generaal B. Janssens de Bisthoven op 5 juni 1991 schriftelijk conclusie heeft genomen ;

TEN AANZIEN VAN DE MEMORIE VAN ALAIN PORRE :

7. Overwegende dat het Hof van Cassatie in het voormelde arrest de voorziening van eiser voor zover gericht tegen Alain Porré niet ontvankelijk heeft verklaard op grond "dat eiser, die in geen kosten van de strafvordering is veroordeeld, geen hoedanigheid heeft om zich tegen (de beslissing op de strafvordering) in cassatie te voorzien" enerzijds en "dat niet blijkt dat eiser, burgerlijke partij, zijn voorziening (tegen de beslissing op de civielrechtelijke vordering) heeft doen betekenen aan de partij waartegen zij gericht is" anderzijds ;

8. dat door die beslissing de zaak ten aanzien van Alain Porré een einde heeft genomen ;

9. dat Alain Porré mitsdien niet kan worden beschouwd als een partij, bevoegd om voor het Hof een memorie in te dienen, en op de door hem ingediende memorie geen acht kan worden geslagen ;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT :

10. Overwegende dat volgens artikel 1 van de Gemeenschappelijke Bepalingen voor de toepassing van genoemde Bepalingen onder benadeelden worden verstaan : "zij die schade hebben geleden welke grond oplevert voor toepassing van deze wet, alsmede hun rechtverkrijgenden" ;

11. Overwegende dat de Gemeenschappelijke Toelichting op artikel 1 van de Gemeenschappelijke Bepalingen verduidelijkt dat onder benadeelde wordt verstaan een ieder die schade heeft geleden welke grond oplevert voor toepassing van deze wet, van welke aard die schade ook is, onverschillig of het schade aan personen of goederen betreft, en voorts dat niet alleen eronder valt de persoon die rechtstreeks letsel heeft opgelopen bij het ongeval, doch een ieder die krachtens de toepasselijke wet hetzij uit eigen hoofde, hetzij uit hoofde van zijn betrekking tot het slachtoffer, beroep kan doen op een recht ;

12. Overwegende dat uit de toelichting op artikel 1 van de Gemeenschappelijke Bepalingen blijkt dat er grond is voor toepassing van die bepalingen indien de schade door een motorrijtuig is veroorzaakt, ter zake waarvan de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de verzekerde bestaat, zoals die aansprakelijkheid voortvloeit uit de toepasselijke wet ;

13. Overwegende dat in de geciteerde passage van de Gemeenschappelijke Toelichting aan het begrip "de toepasselijke wet" dezelfde betekenis toekomt als in artikel 3, paragraaf 3, dat wil, blijkens de op deze bepaling gegeven toelichting, zeggen : het nationale recht dat ingevolge de regels van internationaal privaatrecht van het forum toepasselijk is op de aansprakelijkheid voor de schadelijke gevolgen van een door een motorrijtuig veroorzaakt ongeval ; dat in dit verband opmerking verdient dat het internationaal privaatrecht in de drie Benelux-Staten gelijkvormig is sedert zij alle het op 4 mei 1971 te 's-Gravenhage gesloten Verdrag inzake de wet welke van toepassing is op verkeersongevallen op de weg hebben geratificeerd ;

14. Overwegende voorts dat uit de geciteerde passage van de Gemeenschappelijke Toelichting op artikel 1 van de Gemeenschappelijke Bepalingen, blijkt dat de verdragsluitende staten het begrip "benadeelde" ruim wilden zien verstaan : ruim niet alleen wat betreft de aard van de schade, maar ook wat betreft de kring van gerechtigden ;

15. dat voor wat dit laatste aangaat, naast de personen die bij een verkeersongeval rechtstreeks letsel hebben opgelopen en dientengevolge schade hebben geleden, mede in aanmerking komt : "een ieder" die krachtens het toepasselijke nationale recht "hetzij uit eigen hoofde, hetzij uit hoofde van zijn betrekking tot het slachtoffer, beroep kan doen op een recht", hetgeen wil zeggen de persoon die recht kan doen gelden op vergoeding van de door hem ten gevolge van het ongeval geleden schade van welke aard ook jegens degene, die voor de gevolgen van het ongeval aansprakelijk is ;

16. Overwegende dat uit het voorgaande volgt dat het antwoord op de vraag van het Hof van Cassatie niet kan worden gegeven door het Benelux-Gerechtshof, maar moet worden gegeven door de nationale rechter die daartoe aan de hand van de regels van internationaal privaatrecht van het forum moet beslissen welk nationaal recht toepasselijk is op de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor de door het motorrijtuig veroorzaakte schade, en vervolgens heeft na te gaan of ingevolge het aldus gevonden nationale recht het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn jegens degene die volgens dat recht burgerrechtelijke aansprakelijkheid heeft voor die schade, uit eigen hoofde of uit hoofde van zijn betrekking tot het slachtoffer aanspraak heeft op vergoeding van de in de vraag bedoelde kosten van maatschappelijke dienstverlening ;

TEN AANZIEN VAN DE KOSTEN :

17. Overwegende dat het Hof, volgens artikel 13 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof de kosten moet vaststellen, welke op de behandeling voor het Hof zijn gevallen;

18. dat op de behandeling voor het Hof geen kosten zijn gevallen ;

19. Gelet op de conclusie van Plaatsvervangend Advocaat-Generaal Janssens de Bisthoven ;

20. Laat de memorie van Alain Porré buiten het beraad ;

21. Uitspraak doende op de door het Hof van Cassatie van België bij arrest van 21 februari 1990 gestelde vraag ;

VERKLAART VOOR RECHT :

22. De vraag of het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, wanneer dit het eigen recht uitoefent, dat hem is toegekend in artikel 98, paragraaf 2, van de (Belgische) organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn benadeelde is in de zin van de artikelen 1, 6 en 9 van de Gemeenschappelijke Bepalingen, moet worden beantwoord volgens de nationale wet die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor de door het motorrijtuig veroorzaakte schade beheerst.

Aldus gewezen door de heren F. Hess, eerste vice-president, H.L.J. Roelvink, P. Kayser, R. Everling, C.H. Beekhuis, rechters, P. Marchal, F.M.J. Mijnsen, Y. Rappe, D. Holsters, plaatsvervangende rechters,

en uitgesproken ter openbare zitting te Brussel, op 16 april 1992, door de heer P. Marchal, voornoemd, in aanwezigheid van de heren B. Janssens de Bisthoven, eerste advocaat-generaal, en C. Dejonge, waarnemend hoofdgriffier.